

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

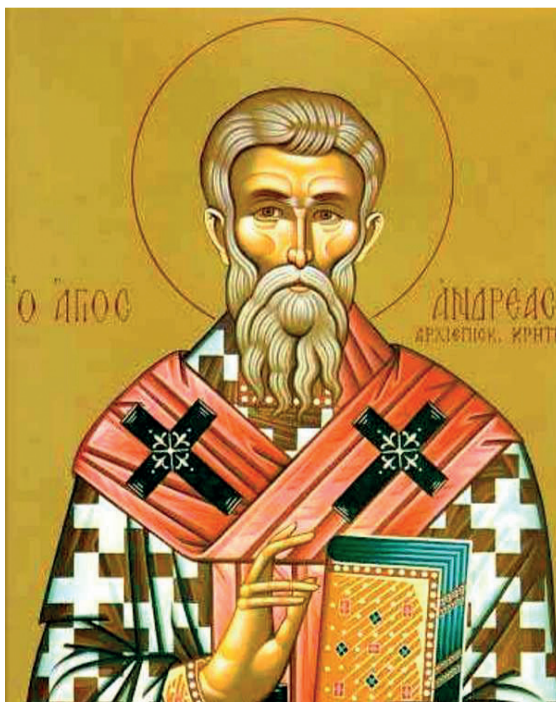
За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 7 (212), липень 2022 р.

Відбувся черговий випуск у Волинській православній богословській академії.
Як це було – читайте й дивіться на с. 8

17 липня – святителя Андрія, архієпископа Критського

Святий Андрій народився в місті Дамаску у сім'ї благочестивих християн. До семирічного віку хлопчик був німим, та одного разу після причастя почав говорити. Відтоді посилено вивчав Святе Письмо і богословські науки.

У чотирнадцять років пішов до Єрусалима і там прийняв чернечий постриг в обителі преподобного Сави Оsvяченого. Вів суворе та цнотливе життя. Його покірність і стриманість, чесноти і розум викликали подив. Святий Андрій жив строгим, цілеспрямованим життям. Як людина обдарована і відома благочестям був зарахований до кліру і призначений секретарем Єрусалимської патріархії – нотарієм. У 680 році як представник Святого Міста на IV Вселенському Соборі боровся проти еретичного вчення, спираючись на глибокі знання православних догматів.

Згодом архідиякон Андрій був відкликаний до Константинополя і при-

значений архідияконом у храмі Святої Софії – Премудрості Божої. За правління імператора Юстиніана II (685–695 рр.) о. Андрій був возведений у сан архієпископа Гортини, що на острові Крит. На новому місці він просяяв як світило Церкви, великий ієрарх, богослов і вчитель.

Святий Андрій заснував нову літургічну форму – канон: богослужбовий текст, що складається з певної кількості об'єднаних між собою пісень. З написаних ним канонів найбільш відомий Великий покайний канон. Він читається під час Великого посту. Владика Андрій написав також канон на Різдво Христове, стихирі на Стрітення Господнє й багато інших піснеспівів.

Упокоївся угодник у 726 році. Його мощі перенесено до Константинополя.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у каталозі обласної періодики – 91241.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavivolyani.org.ua

— ВАРТО ЗНАТИ**«ПРОКЛЯТОНИ 108-М ПСАЛМОМ», ЯКИЙ ВИКОРИСТОВУЮТЬ В МП**

Архімандрит Яків (Мільян) прокоментував молитву архієрея УПЦ (МП) у Рожищі біля храму парафії, яка возз'єднується з ПЦУ.

У фейсбуці о. Яків 2 червня повідомив, що єпископ Камінь-Каширський Афанасій (Герман), вікарій епархії МП, читав 108-й псалом під брамою Свято-Михайлівської церкви. Оскільки в ньому містяться прокляти ворогам, архімандрит робить очевидний висновок, що для цього владики «вороги» – місцева проукраїнська влада, ЗСУ, поліція, свої парафіїни, українці, котрі виявили бажання звільнити свій храм від окупації Московії. І от саме на них він вирігає свою ненависть, звинувачення, засудження, прокляти, бажання трагічної смерті...

Узагалі духовна людина, маючи ворогів, не спішитиме молитися цим псалмом, стверджує намісник монастиря Успіння Пресвятої Богородиці в с. Сокол Рожицького деканату, а буде ненавидіти лише їхнього батька – диявола, ненавидіти їхні вчинки, наміри. Для ворогів слід бажати не смерті, а спасіння від пут диявольських і гріхів їхніх.

Використовуючи в молитві 108-й псалом, важливо знати його історичний зміст. Архімандрит пояснює, що спровокувало такий гнів псалмоспівця.

«Появу тексту співвідносять з лихами, яким Давид багато років піддавався з боку Саула, першого іудейського государя.

Згрішивши, Саул позбувся благодаті, так що позбавлення його царства стало тільки питанням часу, про що сказав йому великий пророк Самуїл. Відомо було дуже багатьом також інше пророцтво цього угодника Божого: про те, що син Ессея Давид стане государем Ізраїлю.

З острахом спостерігав Саул виконання передбаченого: зростання популярності Давида, якого нарекли государем при тому, що той зовсім не прагнув правити, його постійні удачі на війні. Ось чому Саул бажав знищити суперника, хоч і бачив, що йде проти волі Божої. Не раз Давиду доводилося ховатися в пустелі, навіть залишати країну. Іноді лють Саула обрушувалася й на невинних людей.

Особливо страшним виявився такий випадок. Укотре йдучи від Саула, Давид прийшов до Нова, до священника Ахімелеха. Воїни, що перебували з ним, натомилися, навіть ослабли від голоду. До служителя скинії Давид прийшов за простою допомогою – хоча б у вигляді їжі. Біблія вказує, що Ахімелех, який добре знав про те, як ставиться Саул до Давида, «зняковів». Але, нарешті, пожалів невинно переслідуваних – навіть до того, що, не маючи іншої їжі, віддав їм жертвний хліб (1 Цар. 21: 1–6).

ного вчення («руській мір»), провокування схизми (грец. οχιζμα – розкол, розбрат), зокрема, через створення на канонічній території Олександрійського патріархату «епархії РПЦ».

Собор закликав Бога благословення на Збройні сили України та всіх її захисників, на Президента, державну й місцеву владу, на весь український народ і просить у Всевишнього наблизити перемогу над російським агресором та досягнення справедливого миру.

Після засідання митрополит Михаїл взяв участь у молебні в соборі Софії Київської. А 25 травня владики співслужили за Божественною літургією і подячним молебнем у Свято-Михайлівському Золотоверхому кафедральному соборі з нагоди вшанування святителя Епіфанія Кіпрського у день тезоіменитства Предстоятеля.

Попрощалися з двома арміями

Чин похорону воїнів Костянтина Кіца та Василя Лісничука у Свято-Троїцькому кафедральному соборі 25 травня очолював декан храму протоієрей Микола Нецькар.

У проповіді панотець зазначив: «Нас покинули два герої, два воїни, котрі не жаліючи себе, захищали народ України та її територію. Тому від болю стискаються наші серця, а патріотичні

пориви стають ще сильнішими. Перед обличчям небезпеки маємо бути згуртованими, сильними, налаштованими на перемогу. Кажуть: герої не вмирають! І це дійсно так. Доки ми їх пам'ятаємо, – вони з нами».

Капітан Костянтин Кіц, 1974 року народження, працював оператором на ТРК «Аверс». Призваний на військову службу 8 березня. Загинув 17 травня на Донеччині.

Молодший сержант Василь Лісничук, 1991 року народження, у березні добровольцем вступив до ЗСУ на посаду старшого гранатометника. Загинув 16 травня під Слов'янськом. Залишилися дружина та дворічна дочка.

Відбувся концерт «Оранти» на підтримку ЗСУ

Благодійний виступ архієрейського хору «Оранта» кафедрального собору Святої Трійці пройшов 29 травня у луцькому костелі Апостолів Петра й Павла.

Концерт духовної музики «Попри війну. Віра. Надія. Весна» відбувся з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Під керівництвом регента заслуженого діяча мистецтв України Василя Мойсіюка прозвучали твори Максима Березовського, Дмитра Борзнянського, Михаїла Вербицького, Артема

Веделя, Миколи Леонтовича, Анатолія Авдієвського. Уперше слухачі почули твір «Отче наш» латвійського композитора Ріхарда Дюбри, який на початку повномасштабного вторгнення російських загарбників створив його як духовну підтримку нашому народові, передав ноти луцьким хористам.

Ріхард Дюбра написав музику на український текст Господньої молитви. Підзаголовок твору звучить так: «Молитва за Україну. Слава Україні на все життя!». «А ще ми, громадяни країни Балтії, хочемо показати Україні свою підтримку, адже ми на власній шкірі пережили це і знаємо, що таке російська окупація», – переказав композитор.

На сайті volyn.com.ua зазначено: всі духовні твори «Оранти», у т. ч. пасхальні, – про Україну. Василь Васильович міркує, що під час війни наче й «не до музики». Однак без неї, такої, що може служити, неможливо жити: «Чим можемо заглядати те, що наші хлопці там, а ми тут? Тим, чим можемо... Цей концерт – подяка нашим героям!»

А донька керівника пані Катерина нагадала, що «23 серця плачуть на хорах 8 років війни». Хористи «Оранти» супроводжують прощання з нашими воїнами у соборі Святої Трійці церковним співом. Молитовно проводять біївців, вбираючи біль, крик і плач рідних.

По-особливому звучала молитва «Отче наш»: в унісон у серцях кожного. Концерт завершився спільним виконанням духовного гімну «Боже великий, єдиний!»

У мистецькому дійстві взяв участь народний артист України, актор Волинського облмуздрамтеатру ім. Т. Шевченка Олександр Якимчук.

Під час концерту на потреби 14-ї окремої механізованої бригади ім. Князя Романа Великого лучанами зібрано понад 26 тисяч гривень.

У Луцьку відспівали**сержанта Сергія Сафронова**

30 травня чин похорону бійця у кафедральному соборі Святої Трійці очолював благочинний храму протоієрей Микола Нецькар.

Сергій Сафронов, 1978 року народження, лучанин, призваний на військову службу за мобілізацією 1 березня на посаду командира стрілецького відділення.

Загинув сержант 23 травня під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Лиман Донецької області.

Горохів: храмове свято з архієреєм

З нагоди престольного празника митрополит Луцький і Волинський Михаїл у церкві Вознесіння Господнього очолював Божественну літургію.

2 червня у відправі взяли участь старший декан і настоятель протоієрей Андрій Сидор, інше духовенство благочиння, багато мирян.

У проповіді владики зазначив, що «до неба піднімаємо серця». Варто не забувати: ми є образ і подоба Божі. Суть цієї божественної величі – у перемозі над смертю, вознесінні Ісуса Христа, сама ж велич – у Бозі. Тож піднесений стан, який ми відчуваємо при цьому, і є щастя. А підноситися нам треба розумом, душею, серцем. І тоді все буде, у тому числі перемога. Найперше слід працювати над собою, бо сенс нашого життя – у єднанні з Творцем і прославленні Його. Важливо перемогти гріхи свої. Потрібно перед Господом бути щирим, не лицемірити – і тоді будемо щасливі.

Традиційно високопреосвященний вручав церковні нагороди. Зокрема, благословенними грамотами відзначено представників волонтерського центру «Твори добро» Горохівського фахового коледжу Львівського національного університету природокористування.

Архівні документи свідчать, що від 1583 р. містечко мало свою церкву. 1814-го в Горохові було зведено Свято-Миколаївський храм, проте невдовзі його знищили. На цьому місці розпочалося будівництво нового Божого дому. В 1844 р. освятили церкву Вознесіння Господнього.

На честь відміни кріпосного права у Горохові побудовано і Вознесенську каплицю, проте радянська влада зруйнувала цю божицю, а на її місці встановила танк.

Під час Другої світової війни дзвони храму зникли. Ймовірно, їх зняли й забрали німці або сховали парафіїни. Пізніше їх шукали, та не знайшли.

ХРОНІКА**Луцький міський декан закликає до возз'єднання з ПЦУ**

Протоієрей Михаїло Онищук у зверненні до вірян іншої юрисдикції просить швидше визначитися з переходом: «так» або «ні».

Як написав панотець у фейсбуці 23 травня: «„Все простімо задля воскресіння!“ – лунало в пасхальну ніч... Святий Йоан Золотоустий сказав, що хто в яку годину прийде, однаково нагороду отримає». Тому просимо повірити в єдину спасительну силу всепрощення. «Не маємо ніякого права зволікати, зависати в бюрократично-формальних виясненнях, доведеннях і поясненнях. Мусимо побачити суть, зрозуміти її, обрати її та сказати чітке слово... Де бачення і розуміння суті? Не будьмо лицемірами і фарисеями. Нехай слово наше буде „так-так“, „ні-ні“», – нагадав душпастир євангельські слова (Мф. 5:37).

Випускник Волинської семінарії стане єпископом

Під час чергового засідання Священного синоду 23 травня прийнято рішення висвятити архімандрита Антонія на єпископа Бориспільського, вікарія Київської епархії, повідомив сайт romisna.info.

Архімандрит Антоній (у миру Роман Фірлей) народився 1978 р. в с. Лоєва Надвірнянського р-ну Івано-Франківської обл. В 1995-му вступив на навчання до тоді ще Волинської духовної семінарії, яку закінчив у 1999 р.

1998 р. в ковельському храмі Благовіщення Пресвятої Богородиці прийняв сан диякона через митрополита Луцького і Волинського Якова (Панчука), пізніше цього ж року в кафедральному соборі Святої Трійці, що в Луцьку, – пресвітера.

Служив у Кіровоградській, Житомирській, Полтавській епархіях. У 2012 р. став працівником Синодального управління у справах молоді Київського патріархату, насельником Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у столиці.

Провели в останню путь воїна Федора Гаврука

У кафедральному соборі Святої Трійці відспівали рядового Федора Гаврука. Чин похорону очолював декан протоієрей Микола Нецькар 24 травня.

У скорботному слові панотець зазначив, що ми готові боронити свою Батьківщину. Найкращі сини України йдуть у вічність, які могли би ще народжувати, накривати багаті столи і зустрічати в мирі гостей. Але цього не сталося. Відчуваємо біль і ненависть до нашого ворога. Щойно разом співали «Вічна пам'ять», а це значить, що душа воїна жива і буде вічно жити. У молитві звертаємось до Всевишнього з проханням упокоїти його, а нам щоб Господь дав силу вистояти проти зла, здобути перемогу та щоб в Україні панувала любов, а не ненависть.

Федір Олександрович Гаврук, 1975 року народження, призваний на військову службу 24 лютого за мобілізацією. Загинув 20 травня в районі населеного пункту Яковлівка Бахмутського району Донецької області.

На Архієрейському соборі та богослужіннях у Києві

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл взяв участь у розширеному засіданні Собору ієрархів та відправх із нагоди дня ангела Предстоятеля ПЦУ.

Як повідомив сайт romisna.info, 24 травня владики зібралися в Митрополітичній палаті при Софії Київській під головуванням митрополита Київського і всієї України Епіфанія. Він виступив із доповіддю про діяльність від часу попереднього Собору (15 грудня 2020 р.) та з пропозиціями розбудови Помісної Церкви.

Відбулось обговорення актуальних питань церковного сьогодення та ухвалення відповідних постанов. Зокрема, Архієрейський собор затвердив усі рішення Священного синоду та ухвалив Звернення до повноти духовенства в юрисдикції Московського патріархату в Україні.

Окрім того, ієрархи попросили Предстоятеля звернутися до Вселенського Патріарха та очільників Помісних Церков задля притягнення російського патріарха Кирила до канонічної відповідальності й позбавлення його патріаршого престолу за поширення єретичного етнофілітич-

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2

До 1992-го храм був мало розписаний. А з 1992 року розпис проводили іконописці Олександр Корецький (лауреат обласної премії ім. Йова Кондзелевича), Володимир Гетьманчук, Ігор Івашко та ін.

Протягом 1994–1995 рр. за ініціативи о. Андрія відновили каплицю.

У церкві є старі ікони Почаївської, Базарської, Цегівської Божої Матері. Почаївською вона називається тому, що Бог боронив православних після молитви перед нею в Почаївській обителі, Базарською – бо зберігалась у Базарському монастирі (Житомирщина), Цегівською – бо після припинення діяльності Базарського монастиря була передана в церкву села Цегів на Горохівщині. Також тут знаходяться інші образи волинської школи іконопису.

Провели в останню дорогу солдата Маркіяна Нагорнюка

Заупокійну відправу в кафедральному соборі Святої Трійці 3 червня очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

У скорботному слові архіпастир зазначив, що ми проводимо воїна, якого багато хто знав змалку. Він намагався бути корисним людям, допомагав їм, на фронті надавав домедичну допомогу. Він був архітектором, тож мріяв після війни зводити в Херсоні, Харкові споруди за своїми проектами. Смерть героя – це приклад для нашого підбадьорення, готовності до праці. Владика закликав молитися за нього.

Маркіян Нагорнюк, 1992 року народження, лучанин, був призваний на військову службу за мобілізацією 24 лютого. Загинув старший солдат 23 травня поблизу населеного пункту Трипілья Донецької області.

Престольний празник в Оздіві очолив владика Михаїл

У парафії Вознесіння Господнього цього села Луцького районного деканату служили Божественну літургію з нагоди храмового свята.

За відправою під проводом митрополита 5 червня молилися: декан протоієрей Володимир Присяжнюк, настоятель протоієрей Олег Походзей, інше духовенство.

У проповіді високопреосвященний нагадав, що потрібно всім дотримуватися заповідей Господніх, жити по совісті. Коли людина не має її, то закону Божого не відчуває. Бо совість – це закон, написаний Усевишнім на скрижальях нашого серця. Про совість людини можна дізнатися, зокрема, надавши їй владу і гроші. Гроші свідчать про цінності, «бо де скарб ваш, там буде й серце ваше» (Мф. 6:21). Але якщо матимемо духовний скарб (порядний вчинок, добре слово), то ніколи не будемо сумувати через нестачу коштів або надто радіти через їх велику кількість. Гроші це лише частинка матеріальних речей для земного життя. Головне – не стати рабом цих речей. На завершення керуючий єпархією побажав любити свій край – Волинь, одягати вишиванку і носити її, коли є бажання, бо це стан нашої душі.

Перша згадка про церкву в селі Оздів датується приблизно 1545 роком; про другий, козацький храм мало що відомо, але він діяв. Третю церкву в Оздіві звів невідомий благодійник, а ось четверта була поставлена у 1874-му парафіянами й освячена на честь Вознесіння Господнього. У Другу світову війну німці палили села, у тому числі й Оздів. Тоді, 23 червня 1943 року, місцевий храм згорів ущент.

На початку 90-х громада вирішила здійснити своє бажання – побудувати церкву. Її заклали в 1993 році. Перше богослужіння відбулося у недоконченій споруді 1996-го на Благовіщення. Храм освятили, як і попередній, у свято Вознесіння Господнє – 5 червня 2008 р.

У Луцьку відзначили трудівників «швидкого пера»

6 червня відбулося богослужіння в кафедральному соборі Святої Трійці з нагоди Дня журналіста.

Відправлено заупокійну літню по спочилих новинарях нашого краю і молебень за здоров'я живих представників цього фаху, які очолює митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Із ним служили голова інформаційно-видавничого центру протоієрей Віталій Собко, інше духовенство.

У слові архіпастир подякував журналістам за працю, за висвітлення життєвих обставин. Нині цей день відзначаємо в особливий час

ЄДИНА ЦЕРКВА

ВИХІД ІЗ УПЦ (МП) ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Громади Святої Трійці с. Сокол, Святого Миколая Чудотворця сіл Переспа та Кремонець Рожищанського деканату, Архистратига Михаїла с. Чорниж, Святої Трійці с. Матейки Маневицького деканату (Луцький р-н), Апостола Йоана Богослова с. Скулин Ковельського звернулися в Управління єпархії з проханням про возз'єднання з ПЦУ.

Рішення про вихід із Московського патріархату переважною більшістю голосів парафіяни ухвалили на зборах (батюшки не підтримали своїх вірян). Після цього представники

війни, зазначив високопреосвященний. Сила пера не менша за силу зброї. Господь дав нам зрозуміти і відчуті, що значить для нас війна, мир, Україна. Тож не лише зброя творить перемогу, але і правильна інформація.

Опісля відбулося вручення нагород переможцям конкурсу православної журналістики (див. с. 4). Насамкінець усіх присутніх владика окропив освяченою водою.

Богослов про канони: чи можливо їх усі дотримуватись

Про гострі проблеми релігійного життя розповідав викладач Волинської православної богословської академії, кандидат філософських наук Ігор Сацук у телепередачі «Духовна абетка» на «12 каналі».

Для церкви важливим є дотримання канонів. «Канон» із грецької означає «мірило», «еталон». Це правила, за якими живе церква (схожі на юридичні закони в миру). Канони встановлювалися в давнину на Вселенських Соборах. Зараз існує багато спекуляцій ними. Наприклад, кажуть, що той чи той священник, єпископ «неправильно висвячений» або зібрання вчиняє неправильні дії. Для когось вигідні канони прощовхуються, а для когось не вигідні – замовчуються. Зокрема, згідно із Книгою правил, можна би вважати, що всі сучасні єпископи мали б бути відлучені від церкви, а до всіх наступних їх хіротонії доводилося б ставитися як до «недійсних». Канони потрібно розуміти правильно: за яких обставин вони склалися, для чого і коли. Якщо хтось вважає, що вони порушувалися, то варто спочатку згадати себе.

Одна з найбільших канонічних церков нині – ПЦУ. За кількістю вірян Україна є найбільшою християнською країною світу. РПЦ не має жодного права на Україну тому, що насправді то вона походить від Київської митрополії й заснована набагато пізніше.

Про це та інше цікаве – у телепередачі «Духовна абетка» на сайті pravoslavniavolyni.org.ua, у розділі «Відео».

Відспівали бійців

Тараса Томашевича та Юрія Масевича

10 червня похорон двох захисників у кафедральному соборі Святої Трійці очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

У прощальному слові високопреосвященний зазначив: із піснеспіву «Вічна пам'ять» розуміємо, що всі маємо відношення до вічності. Ісус Христос, Який «смертю смерті подолав», дає нам упевненість, що наше життя не тимчасове, а вічне.

Щоразу, споглядаючи на портрети воїнів, яких проводжаємо в останню дорогу, бачимо: вони усміхаються і лиця їхні наповнені мужністю. Вони усміхаються до нас, бо є сенс помирати за велике і високе, за

громади приїхали до митрополита Луцького і Волинського Михаїла, який радо прийняв їх.

Отже, Волинська єпархія збільшилася на 35 парафій після початку масштабної війни Росії проти України і на 116 – після одержання Томосу про визнання автокефалії нашої церкви.

Оксана КАРНКОВСЬКА

Світлина з сайту rozhyshche.rayon.in.ua

цінності, які отримали змалку. Це значить, що життя продовжується і ті цінності важливіші за життя. Ми завжди живемо заради когось чи заради чогось. І тоді розуміємо важливість ідеалів.

«Нам закидають, що ми націоналісти. А хіба у цьому слові є щось погане? Ми любимо свою Батьківщину, свій народ, свою землю і мову. А хтось із півночі хоче нас позбавити цього, щоб ми стали стадом, біомасою, втратили самоідентичність, схиляли голови у ярмі. Так ось – ці двоє загиблих хлопців поклали свої молоді життя за те, аби ворог був розбитий і ніколи українець не знав батога супостата, щасливо жив і творив в угоду заповідям Божим», – сказав владика.

Молодий сержант Томашевич Тарас Леонідович, 1976 року народження, лучанин, призваний на військову службу за мобілізацією 26 лютого. Загинув 1 червня поблизу населеного пункту Білогорівка Луганської області.

Солдат Масевич Юрій Іванович, 1978 року народження, мобілізований того ж дня. Загинув 5 червня поблизу населеного пункту з такою ж назвою на Донеччині.

Допомога від поляків

Гуманітарний вантаж українцям від волонтерів Любліна 11 червня зустріли в обласному центрі митрополит Луцький і Волинський Михаїл та протоієрей Петро Стеблина, керівник ГО «Елеос-Волинь».

Як розповів о. Петро, організували його і передали українцям римсько-католицькі доброчинці. На Волинь благодійну допомогу доставлено за сприяння організації соціального служіння Православної церкви України «Елеос-Україна» (керівник – протоієрей Сергій Дмитрієв).

Далі через цю мережу її направляють у постраждалі від війни регіони нашої країни. А це – продукти, засоби гігієни, ліки (загалом 15 тонн).

Платформу «Елеос-Волинь» у нашій єпархії відкрив за благословіння владика у лютому на базі всеукраїнської мережі. Її керівник – настоятель луцького храму Святого Феодосія Чернігівського. Організація допомагає вимушеним переселенцям і тим, хто втратив житло, людям з обмеженими можливостями, сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, надає гуманітарну, паліативну, соціально-психологічну допомогу особам похилого віку, демобілізованим із лав ЗСУ, жертвам торгівлі людьми, сприяє розвитку волонтерства та благодійності, здійснює інші доброчинні справи, залучаючи духовенство і мирян.

**Прповідь архієрея:
по любові Божій сходить благодать**
12 червня, у День Святої Трійці, П'ятдесятниця, у кафедральному Троїцькому

соборі митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну літургію та вголосив казання.

Архіпастир нагадав, що перебуваючи у храмі, під час молитви на нас сходить благодать Святого Духа. По любові Божій вона сповнює душі. Тож по енергії ми єдиносущні з Господом, Який наповняє нас своїми духовними дарами.

Через благодать Святого Духа, що «немічне оздоровлює і недостачу доповнює», ми отримуємо духовне піднесення. Саме про це ми говоримо, вшановуючи сьогоднішнє свято, пояснив високопреосвященний.

Після відправи архіпастир освятив нову велику ікону рівноапостольних Константина і Єлени, яку розмістять в одному з відреставрованих кивотів, а на площі перед собором – квіти і зілля, що принесли численні учасники торжества.

Попрощалися з воїнами

Артемом Асмаєвим та Русланом Лещенком

Чин похорону в кафедральному соборі Святої Трійці очолив декан протоієрей Микола Нецькар 16 червня.

У скорботному слові о. Микола зазначив, що людина може багато чого досягти в своєму житті. Господь дає нам розум. А найбільшим скарбом є любов і діти. Виховання дітей залежить від батьківського піклування. А цих захисників – Артема і Руслана – рідні виховали патріотами. Зараз ми їх відспівуємо, по-особливого слухаємо піснеспіву «Плачу і ридаю...». Панотець подякував родинам за виховання синів і закликав гуртуватися навколо нашої держави, аби швидше перемогти зло.

Солдат Артем Асмаєв, 1991 року народження, лучанин, призваний на військову службу за мобілізацією 11 березня. Загинув 8 червня поблизу населеного пункту Васюківка Донецької області.

Старший сержант Руслан (у хрещенні Ростислав) Лещенко, 1979 року народження, лучанин, призваний на військову службу за мобілізацією 4 березня до складу в/ч А1008. Загинув 14 червня також на Донеччині, в Бахмутському районі.

Владика Михаїл ушанував Тернопільську Богоматір

19 червня, в неділю Всіх святих митрополит Луцький і Волинський взяв участь у богослужінні з нагоди вшанування Тернопільського чудотворного образу Пресвятої Богородиці.

Літургію в кафедральному соборі Різдва Христового очолив Митрополит Київський і всієї України Епіфаній. Із ним служили ієрархи, численне духовенство.

Наприкінці відправи відбувся хресний хід із цією іконою, вшанування якої встановлено в неділю Всіх святих за рішенням Священного синоду.

На могилі митрополита Мефодія, що на території Божого дому, духовенство відслюжило заупокійну літню. Опісля владика помолвився на могилі сповідника віри Христової Арсена Річинського з нагоди 130-річчя народження.

Митрополит Мефодій, у миру Валерій Кудряков (1949–2015), – громадсько-політичний і церковний діяч, предстоятель Української автокефальної православної церкви.

Арсен Річинський (1892–1956) – український церковний діяч, лікар, філософ, фольклорист, композитор. У 1920–1925 рр. проживав у Володимирі та с. Тростянець на Волині. Помер у Казахстані. У 2006 р. за ініціативи митрополита Мефодія його прах перевезено в Україну. Віднайдені останки за сприяння президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва та посольства України перевезли до Тернополя й перепоховали на міському кладовищі біля с. Підгороднє. У 2009 р. Архієрейський собор УАПЦ зарахував сповідника віри до місцевошанованих святих.

Собор Різдва Христового – найстаровинніша споруда Тернополя, унікальна пам'ятка українського ренесансу, збудована 1608 р. На стінах храму встановлено пам'ятні знаки князеві Володимирі, митрополиту Василеві Липківському, Патріархові Мстиславу (Скрипнікові), Патріарху Володимирові (Романуку).

Докладніше про цю подію розповідає сайт Pomisna.info.

Інформаційна служба єпархії

ДРУГИЙ КОНКУРС ПРАВОСЛАВНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Інформаційно-видавничий центр єпархії (ІВЦ) підбив підсумки другого змагання працівників «швидкого пера» на різні теми, пов'язані з православ'ям.

Згідно з положенням, яке затвердив митрополит Луцький і Волинський Михаїл, на конкурс приймали доробки будь-яких журналістських жанрів, опубліковані з 1 травня минулого року до 30 квітня цього або ж які ніколи не були оприлюднені. Автори могли подати довільну кількість творів, але в одному жанрі – лише один.

Журі (семеро співробітників ІВЦ) одержало декілька десятків конкурсних публікацій, уважно розглядало їх протягом місяця. І ось 6 червня на завершення традиційної молитви в кафедральному соборі Святої Трійці до Дня журналіста голова ІВЦ протоієрей Віталій Собко оголосив переможців. Подаємо перелік у викладі: номінація – автор (автори), назва (назви) твору (творів).

1. «Документальний фільм» – Марія Андрушко («12 канал»), «Холмська Одигітрія».
2. «Есе» – Віктор Вербич, «Волинський митрополит і диво порятунку».
3. «Замітка» – переможця не визначено.
4. «Інтерв'ю» – Оксана Бубенщикова, «У сім'ї пияків діти просять не новий телефон, а рисової каші»; Олена Лівіцька, «Волинським депутатам треба в Трускавець». Розмова з митрополитом Михаїлом».
5. «Нарис» – Оксана Диня, «Історія святкування Великодня в с. Лешнів»; Наталія Кравчук, «Гетьман Петро Сагайдачний – святий».
6. «Новина» – переможця не визначено.

7. «Огляд» – переможця не визначено.
  8. «Репортаж» – Олена Лівіцька, «Як Ісусик народився»: у Годомичах зберегли колядку з „репресованого“ дитячого журналу».
  9. «Рецензія» – Руслан Левочко, «Рецензія на звернення патріарха Кирила»; Роман Марчук, «Рецензія на грецьке православне медіа „Romfea.gr“».
  10. «Стаття» – Наталія Кравчук, «Волинська дівчинка одужала під час молитви Патріарха Варфоломія».
- Десятьом переможцям конкурсу владики Михаїл вручив дипломи та цінні призи – книги зі своєї особистої бібліотеки, а також ікони.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЄДИНА ЦЕРКВА

У СКУЛИНІ ВПЕРШЕ ПРАВИЛИ УКРАЇНСЬКОЮ

У День Святої Трійці в парафії Апостола Йоана Богослова цього села Ковельського деканату пройшло перше богослужіння в лоні Православної церкви України.

Як повідомив старший декан протоієрей Іван Бонис, Боже-ственну літургію 12 червня він очолив на подвір'ї опечатаного храму у співслужінні з призначеним настоятелем протоієреєм Іваном Ніколюком та священником Михаїлом Левочком, кліриком ковельського Благовіщенського собору.

По закінченні відправи присутні заспівали духовний гімн «Боже великий, єдиний!». Разом із парафіянами молилися урочинце села заступник голови обласної ради Юрій Поліщук.

Громада Апостола Йоана Богослова, що належала до УПЦ (МП), вирішила змінити юрисдикцію. Аби уникнути протистоянь із невеликою частиною тих скулинців, котрі вирішили залишитися в МП, о. Іван запропонував до оформлення відповідних документів опечатати церкву і територію. Її замкнули й опечатали в присутності поліції.

Будівля є пам'яткою архітектури національного значення.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ТОЧКА ЗОРУ

НАЛЕЖНО ВШАНОВУВАТИ ЗАГИБЛИХ ЗАХИСНИКІВ

Міркуваннями про повагу до полеглих поділився головний військовий капелан єпархії протоієрей Михаїло Бучак у телепередачі «Духовна абетка» на «12 каналі».

«...Нам потрібен пантеон, нам потрібен цвинтар героїв, як це є у цивілізованих країнах. Не треба обелісків до неба. Там має бути гарненько: травичка, маленькі надгробки... Це має бути взірць нашої любові до полеглих героїв», – зазначив душпастир.

Але спочатку слід визначитися з місцем для поховань. «Це питання, яке треба виносити на громадськість, щоб його вирішити», – наголосив о. Михаїло. «Душі воїнів сьогодні дивляться на нас і кажуть: „Ми віддали життя, а що ви зробили для нас? Ви хоч належно вшанували нас?“ Для мене це дуже болючий момент. Ми будемо стукати у всі двері. Якщо є люди, які не хочуть йти на поступки із тією землею, ми зберемо батьків, матерів і приїдемо до них. Той цвинтар не має бути далеко, щоб ніхто не бачив. До нас повинні приїжджати люди, бачити його і казати: вони пам'ятають своїх героїв», – зазначив капелан.

Цей та всі інші випуски «Духовної абетки» дивіться на єпархіяльному сайті pravoslaviavolyni.org.ua, у розділі «Відео».

На цю ж тему о. Михаїло говорив і в інтерв'ю інтернет-виданню «Волинські новини».

Він розповідав про звернення до Луцької міської ради, щоб належно пошанувати воїнів, оголошувати день трауру.

Отець Михаїло мовив і про обов'язок цивільних віддавати пошани загиблим військовикам. Адаже не всі складають їм шану під час похоронної процесії. «Дуже боляче бачити, що навіть машини не завжди зупиняються, коли ми супроводжуємо полеглого воїна на кладовище в Гаразджі... Думаю, всі, коли бачать колону, машину поліції, яка її супроводжує, розуміють, що це не весільний кортеж», – зазначає капелан.

«Буденність війни, буденність втрат... Але ми ведемо війну з країною, якої боявся увесь світ. Ми маленький Давид порівняно з божевільним Голіафом. Ми сьогодні робимо подвиг. Наші хлопці роблять неможливе. Такої жертвості, як у нас, немає в жодній нації... Кількість українців, готових захищати Україну, черги у військкоматі, люди, які повернулися з-за кордону, – це підтвердження того, що українці – неймовірна нація. Тому ми маємо пошанувати одне одного, пошанувати подвиг, який робимо», – йдеться в інтерв'ю.

Повний його текст можна переглянути на тому ж сайті у розділі «Статті».

Оксана КАРНКОВСЬКА,
Ольга ВЕРЕМЧУК

ЧИМ ТЕПЕР Є УПЦ (МП)?

Настоятель Свято-Покровської парафії с. Княгининок Луцького районного деканату протоієрей Михаїло Бучак вів про це мову в телепередачі «Духовна абетка» на «12 каналі».

«Сталася ситуація така: вони [більш як] 25 років засуджували Українську церкву, називали „неканонічною і позацерковною структурою“. І прийшли туди, з чого починали ми. Але ми рухалися в напрямку віри, в напрямку віри на своїй землі, а до чого рухається на сьогоднішній день МП, важко сказати», – зазначив панотець.

Прихильники МП досі вважають свою церкву «благодатною», «канонічною», що держиться давніх традицій. Канонів, пояснює душпастир, у повному обсязі не дотримується жодна церква. Але відділившись від РПЦ і не доєднавшись до жодної визнаної канонічної церкви, УПЦ стала неканонічною.

Трапляється, що оформивши відповідні документи з переходом до ПЦУ, деякі батюшки повертаються назад. Отець Михаїло пояснив: ті «священники не переходять в ПЦУ, вони втікають від деспотизму РПЦ. В них складаються некомфортні умови і вони шукають виходу. Переходять в ПЦУ, а потім їм кажуть: „Ну, добре, добре. Ми з вами будемо не так. Що ти хочеш, щоб назад вернутися?“ І починається торг. Немає в таких людей духовного підґрунтя переходу. Якщо є, то людина вже ніколи не змінить своєї думки. Якщо вона переконана в помилковості РПЦ і йде шляхом до соборної церкви – вона ніколи не вернеться назад».

Повністю передачу можна подивитися на сайті pravoslaviavolyni.org.ua, у розділі «Відео».

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

ЯК ВІДБУЛОСЯ ПРЕСТОЛЬНЕ СВЯТО КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ

Божественну літургію з нагоди празника головного храму єпархії очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

Із його високопреосвященством 13 червня служили: архієпископ Тернопільський і Буцацький Тихон, єпископ Володимир-Волинський і Турійський Матфей, канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, декан собору протоієрей Микола Нецькар, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін, декани єпархії та інші священнослужителі.

Під час відправи співав архієрейський хор «Оранта» (головний регент – заслужений діяч мистецтв Василь Мойсіюк).

На завершення відбувся хресний хід. До учасників торжества звернувся владика Михаїл. Він побажав, аби благодать Святого Духа зійшла на всіх, хто готовий прийняти її. За словами архієрея, сьогоднішня молитва лунала за перемогу, для оздоровлення і збереження нашої Батьківщини.

Службу транслював у прямому ефірі «12 канал», коментував викладач ВПБА кандидат філософських наук Ігор Сацик.

Ольга ВЕРЕМЧУК

МИСЛИНІ: ПОТРІЙНЕ СВЯТО З АРХІЄРЕЄМ

Божественна літургія в цьому селі Горохівського деканату 14 червня відбулася з нагоди престольного празника, 30-ліття освячення церкви Святої Трійці та дня народження настоятеля.

Із митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом служили: декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель парафії протоієрей Василь Ціко, інше духовенство.

Привітавши присутніх із потрійним торжеством, владика відзначив приклад чоловіків, які повернулися з-за кордону, щоби захищати свою Батьківщину.

Божий дім у Мислинях засновано 1989 року. Освятили його 1992 р. у день П'ятдесятниці. 2014-го в храмі замироточили ікони.

Оксана КАРНКОВСЬКА

«...НЕ ПОКЛОНЯЙСЯ ЇМ І НЕ СЛУЖИ ЇМ»

Друга заповідь Бога звучить так: «Не роби собі кумира і ніякого зображення того, що на небі вгорі, і що на землі внизу, і що у воді нижче землі; не поклоняйся їм і не служи їм» (Вих. 20:4-5).

Такого детального пояснення удостоєна лише ця заповідь. Її важливість у скеруванні нашої свідомості і розумінням законів Усевишнього постає перед вірянами чи не кожного дня. Особливо про це нагадує сучасний світ із різноманітними спокусами привабливих і приємних речей та строкатої інформації. Відомості про цінність життя можна легко почерпнути із наданих цивілізаційних джерел – соціальних мереж, радіо і телебачення, друкованого слова. Соцмережі набули наче узаконеного статусу пліток на «колодках» чи біля «криниці». Споживачі вилловлюють із забутих надр історії відомості про божків, які їм як ніколи можуть прислужитися.

Другою заповіддю Господь Бог забороняє ідолопоклонство, тобто забороняє робити собі для поклоніння кумирів – ідолів, зокрема зображення того, що ми бачимо на небі (Сонця, Місяця, зірок), і що знаходиться на землі (рослин, тварин, людей), або у водах (риб).

Хтось сьогодні вперто поклоняється богу з іменем Марс і нарощує потужні м'язи, погрожуючи світу знищенням. Хтось вчителює в гороскопах і віщуваннях лжепророків, чим завершиться страшний військовий конфлікт. І комусь забувають про Єдиного і Всемогутнього Бога. Тим паче, що Він якраз і попереджає у другій заповіді про небезпеку поклоніння іншим, а не Йому. Якщо вже хтось шукає відповідь на своє животрепетне питання в милості створеного його уявою ідола, то це означає, що в нього втрачена віра у Творця. А як відомо, за вірою нашою нам буде дано (Мф. 9:29).

Писалася ця заповідь Бога в часи, коли ідолопоклонство було хворобою людства. У той час окремі люди й цілі народи обожнювали різні стихії природи, небесні світила, зображення видатних людей, тварин, усяких страховищ – усе, у чому темний забобон бачив щось нез'ясовне, надприродне. Християнське вчення принесло людям світле вчення про Єдиного Творця всесвіту, люблячого Отця, який піклується про людей. Із віками

християнська віра витіснила древні забобони майже всюди, і для сучасної людини буквально не поклоніння ідолам – немислиме і навіть смішне.

Проте якщо не буква, то дух другої заповіді, яка забороняє поклонятися чому-небудь, окрім єдиного Бога, порушується багатьма. Сучасними кумирами стали багатство, земне щастя, тілесні задоволення, поклоніння вождам. В Аргентині вболівальники-фанати легендарного футболіста Дієго Марадоні створили свою релігію і церкви, де ідолом для поклоніння є цей спортсмен. Ідолом робиться «наука», коли її голос протиставляється вірі. Ідолом стає все те, до чого людина надмірно прив'язується, чому віддає свої сили і здоров'я на збиток спасінню душі заради непомірних пристрастей.

Біблійна книга Одкровення Іоана Богослова (Апокаліпсис) передбачає посилення поганства в останні часи світу, кажучи про поневолення людей багатству, пристрастям і забобонам (Одкр. 9:20-21). Апостол Павло мовить: «користолюбство, що є ідолослужіння», що ж до обжерливості: «бог їхній – черво» (Кол. 3:5; Флп. 3:19).

Протягом багатьох віків у людства помічено відхилення від розуміння істинних цінностей у сторону матеріальних благ. Кумиром і головним для них став Мамона – слово, що

використовується в Євангеліях (Мф. 6:24, Лк. 16:13) та в Талмуді у негативному значенні: «багатство, земні блага», оскільки людина на них покладає свою надію і прив'язана до них. Існує навіть теоретична формула сучасного спілкування: «Про що б ми з вами не говорили, а мова торкнеться грошей». Проаналізуємо не тільки власну мову, а й дії: починаючи із таємних думок, розмов, бажанням заробити побільше грошових знаків багато хто здатний йти на крайнощі. Тобто пожертвувати сім'єю, дітьми, батьками, друзями. Здобуваючи гроші, продаємо не тільки власну працю, а й душу. Кому? В другій Заповіді ще раз прочитаємо перелік.

Із заборонами поклонятися кумирам, ідолам ніяк не можна плутати шанування хреста, ікон, реліквій (наприклад, мощей), за що і православним, і католикам дорікають протестанти. Адже шануючи ікони, ми не вважаємо їх богами чи кумирами, вони для нас тільки зображення, образ Бога, ангелів, святих. Слово «ікона» грецьке й означає «образ». Пошановуючи ікону і молячись перед нею (не до неї!), молимося не матеріальній її складовій (фарбі, дереву чи металу), а тому, хто на ній зображений. Ікони дано нам для побожного спомину про справи Господа і святих Його, для вознесення думок наших до Бога і Його угодників. Євангеліст Лука, за переказами,

залишив після себе ікони Божої Матері. Із цих зображень Спасителя і Діви Марії християни потім робили копії, багато з яких Господь прославив чудесами. Так виникли чудотворні образи.

Не суперечить другій заповіді і шанування останків святих, тобто мощей. Святі – наші старші брати. Бог у нас один, ангели ж і святі є нашими помічниками у спасінні. Ми просимо їх молитися про нас перед престолом Господа і допомагати нам у творенні добра. Адже Святе Письмо наказує: «моліться один за одного» (Як. 5:16). Як ми знаємо з Євангелій, Ісус часто на прохання одних допомагав тим, за кого вони молилися. Бо людина покликає спасатися не сама, але в Церкві – у цій великій сім'ї, в якій усі повинні допомагати один одному досягти спасіння. Ми на землі та святі на небі складаємо одну духовну сім'ю.

Особливо нас хвилює ситуація в культурі. Наші люди, які ще не так давно пишалися найбільшою освіченістю у світі, масово забобонні та легковірні. Щоб нічого лихого зі сказаного не трапилося, стукають по дереву, наче воно може їх врятувати від біди, роблять татування, зав'язують червону нитку на зап'ястті, поширюють «листки щастя», «дуже сильні молитви», стороняться або ж зумисне розміщують певні предмети в оселі, шанують нумерологію та хіромантию, зважають на п'ятницю тринадцятого числа, спитьку від пристриту, ворожбу, талісмани, прибиту на стіні підкову... Це не паралельні явища життя вірян, а яскраві конфліктні протиріччя! Таке внутрішнє протиборство свідчить у першу чергу про маловір'я й лицемірство.

Нині найактуальнішим питанням є боротьба із силами п'їтми не тільки за наше земне життя, а й перспективу розвитку і примноження добра у світі. Ми звизаємо до Господа про допомогу – і відразу бажаємо знати результат. А результат шукаємо у словах лжепророків, які, користуючись моментом, уже дбають про свій рейтинг.

Чи не час укотре нагадати слова із другої Божої заповіді: «не поклоняйся їм і не служи їм»?

Віманію КЛИМЧУК

МИСТЕЦТВО

ХРЕСТ У ЦЕРКОВНОМУ МИСТЕЦТВІ НАШОГО КРАЮ

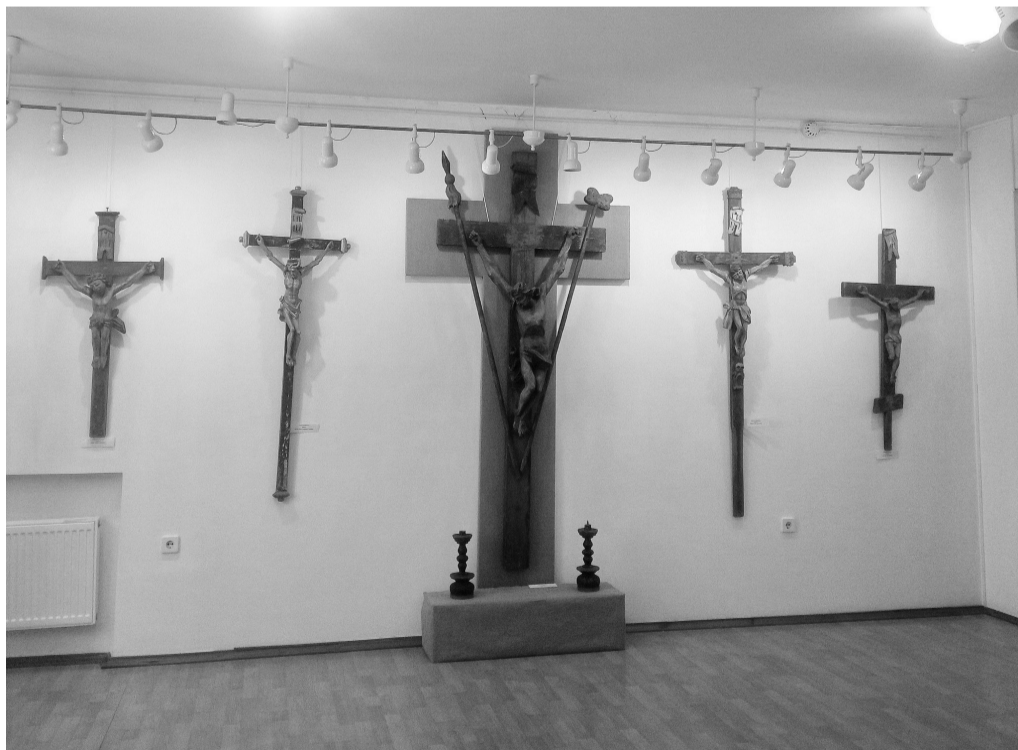
Музей волинської ікони відновив роботу у військовий час виставкою «Образ хреста в сакральному мистецтві Волині». На ній представлено хрести XVII–XX ст. різноманітних форм, технік, матеріалів. Вони відображають духовну, матеріальну та конфесійну культуру християн України. Це пам'ятки різних типів та призначення: ручні хрести, процесійні (для хресних ходів і т. ін.), напостольні, настінні, ковани надвратні та надбанні.

Хрест – найвідоміший знак в історії людства. Вже дві тисячі років він є всесвітнім символом християнства. З ним пов'язані обряди, ритуали, перекази.

Наука, яка вивчає форми та символіку хреста як знака, називається ставрографія (із грецької «ставрос» – хрест, «графос» – пишу, тобто в буквальному перекладі – «описую хрест»). За часів атеїстичної радянської влади ця наука фактично була заборонена, лише в 1960-х роках дозволили вести мізерні дослідження. Активно робота в галузі ставрографії відновилася у 90-ті роки. Вивчення в цій дисципліні проводяться у богословському, історичному та мистецькому напрямках. Об'єктом дослідження ставрографії є розвиток і варіанти зображення хреста у живопису, графіці, дерев'яній та металевій пластиці.

Хрест як один із найважливіших символів християнства є невід'ємною частиною храмової символіки. Адже у християнстві це символ страждання, віри, спокути, прийняття смерті, жертви. Християнам знадобилося кілька століть, аби його зображення сприймали не як знаряддя кари, а як знак перемоги. З прийняттям християнства в Україні-Русі поширювалися різні форми хреста, як у побутовій, так і в літургійній практиці.

На виставці можна побачити монументальні хрести, які вішалися на стіну над вівтарем або вільно кріпилися до стелі над ним. Декор процесійних, вівтарних чи на-

постольних хрестів здебільшого залежав від зміни живописних стилів. Представлені хрести XVIII ст. декоровано фігурною пластиккою – образом померлого Ісуса із правдоподібним трактуванням фігури, виконаним за взірцями бароко. Волинські майстри, які орієнтувалися на професійні барокові зразки, намагалися натуралістично передати страждання Спасителя. Вони дотримувалися традиційної схеми розташування розп'ятого Христа, з нахилом вправо головою і правильними пропорціями тіла.

На багатьох творах колекції живописний шар частково чи повністю втрачено. Проте там, де він зберігся, багатоколірний малюнок по дереву посилює емоційну виразність образу, доповнює пластичне сприйняття скульптури.

Окрім дерев'яної пластики, на виставці презентуються розписні живописні хрести XVII–XIX ст., деякі з них – уперше. Розписні розп'яття стали поширюватися в Італії у першій половині XII ст. Невеликого розміру хрести призначалися для каплиць або келій, великого – для вівтарів романських і готичних храмів. Починаючи з XVI ст., у період поширення ренесансної малярської традиції на теренах східних земель Речі Посполитої, тобто Західної України, подібні живописні хрести з'являються й у православних церквах. Імовірно, вони використовувалися як запрестольні, встановлювалися у вівтарі на спеціальних дерев'яних підставках. Їх, як правило, виносили під час хресних ходів.

Цікавою мистецькою пам'яткою є запрестольний (процесійний) хрест XVII ст. з церкви с. Ставки колишнього Турійського р-ну. Це чотирікінецький хрест грецького типу із декоративно вирізьбленими раменами та середником із двобічним живописним зображенням на площині. На середохресті та фігурних раменах – темперне зображення розп'ятого Спасителя з євангелістами. На зворотній стороні – постать Пресвятої Діви в повний зріст зі схилою головою та молитовно складеними руками. Одноособне зображення Богоматері на процесійному хресті є досить рідкісною для українського мистецтва іконографічною схемою.

Ще один живописний процесійний хрест із двобічним зображенням «Розп'яття» і «Хрещення» походить із с. Велика Глуша колишнього Любешівського р-ну. Незважаючи на значні потертості фарби, досить добре зберігся малюнок розп'ятого Спасителя. На зворотному боці, на вертикальному рамені зображено видовжену фігуру Христа зі схрещеними на грудях руками, Його ноги написано на тлі блакитної води. Зображення виконане згідно з іконографічними канонами, обабіч Ісуса у трилісних завершеннях, декорованих кульками, написано поясні постаті Іоана Хрестителя й ангела, який тримає обома руками полотно. На верхньому рамені у хмарині зображено голуба – символ Святого Духа.

Традиція пов'язує поширення процесійних хрестів із військовими походами візантійського імператора Константина (IV ст.). Він наказав зробити хреста, подібного до того, що бачив у сні перед битвою, з написаними словами «Цим перемагаю». Окрім того, що з хрестом обходили військо перед битвою, у часи пошестей холери та чуми священики обносили ним разом з іконами міста чи села.

На виставці експонуються не лише хрести, а й їхні зображення на іконах «Розп'яття» XVIII–XX ст. Одна з них, виконана олійними фарбами на металевій основі волинським

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

1 серпня

День висвяти: 30 років тому, 1992-го, – протоієрей Василь Янчук, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Полонка Луцького дек.

20 років тому, 2002-го, – протоієрей Михайло Онищук, луцький міський декан, настоятель парафії Ікони Холмської Божої Матері в Луцьку.

2 серпня

День освяти храму: 10 років тому, 2012-го, – церква Успіння Пресвятої Богородиці в с. Красноволя Ковельського дек.

3 серпня

День народження: 45 років тому, 1977-го, – ігумен Миколай (Смаглюк), клірик нижнього

Преображенського храму кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

9 серпня

День висвяти: 20 років тому, 2002-го, – протоієрей Василь Фурман, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Білін, Святого Духа в с. Колодниця Ковельського деканату.

14 серпня

День заснування храму: 20 років тому, 2002-го, – церква Успіння Пресвятої Богородиці в с. Старий Чарторийськ Маневецького дек.

19 серпня

День висвяти: 10 років тому, 2012-го, – священник Роман Вонсіцький, настоятель

парафії Великомученика Георгія Побідоносця в с. Кульчин Ківерецького дек.

26 серпня

День висвяти: 10 років тому, 2012-го, – священник Ярослав Черенюк, настоятель парафії Воскресіння Христового на луцькому міському кладовищі (поблизу с. Гарадж).

28 серпня

День заснування храму: 15 років тому, 2007-го, – собор Успіння Пресвятої Богородиці в Луцьку.

День освяти храму: 15 років тому, 2007-го, – церква Успіння Пресвятої Богородиці в с. Гараджа Луцького райдек.

День народження: 45 років тому, 1977-го, – священник Михайло Савка, настоятель парафії Апостолів Петра й Павла в с. Піддубці Луцького райдек.

30 серпня

День висвяти: 25 років тому, 1997-го, – протоієрей Олександр Сенів, настоятель парафії Святителя Василя Великого в с. Боголюбів Луцького райдек.

Щиро і радісно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Господь благословляє усіх вас на многії і благі літа!

Інформаційно-видавничий центр епархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недодрацювання в цій рубриці газети, а також в календарному розділі сайту pravoslavivolydni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ОГОЛОШЕННЯ

У ВПБА – ПРИЙОМ
ВСТУПНИХ ДОКУМЕНТІВ

У Волинській православній богословській академії триває набір студентів. Про це 3 червня повідомив сайт vpba.edu.ua.

Духовна школа пропонує абітурієнтам навчання за спеціальністю 041 «Богослов'я» (бакалавр та магістр), а також вступ до коледжу на богословське чи регентське відділення ВПБА для отримання диплома регента церковного хору та додатково вчителя основ християнської етики й катехита.

Документи приймають за адресою: м. Луцьк, Градний узвіз, 5. Проте у зв'язку із воєнними діями їх можна подати й онлайн – заповнити анкету за посиланням: <https://forms.office.com/r/NyqgCEuYQh>.

«Шановні абітурієнти! У непростий для суспільства та держави час воєнного періоду, коли законодавство швидко змінюється, для забезпечення вас актуальною інформацією щодо вступу у наш навчальний заклад пропонуємо вам заповнити анкету для підключення персональної розсилки», – зазначено на сторінці Академії.

Із переліком необхідних документів можна ознайомитися на сайті вишу в розділі «Вступники». Детальніше – за тел. +38 (0332) 72-32-12.

КОНКУРС ФОТОГРАФІЙ
«ТРОЯНДИ СОБОРУ»

Інформаційно-видавничий центр епархії оголошує творче змагання на кращі світліни, пов'язані з розарієм кафедрального собору Святої Трійці.

Мета заходу, який проводиться з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла, – звернути увагу на прекрасне в нашому місті, відволікти від негативних новин і підбадьорити до життя красою як Божим даром.

Учасниками конкурсу можуть стати і професійні фотографи, й аматори. Щоб долучитися до творчого змагання, необхідно з 20 червня до 7 липня опублікувати знімки на своїй сторінці у фейсбуці чи інстаграмі з довільною аотацією, обов'язково зазначивши хештег: #трояндисобору.

Відзначення переможців відбудеться під час богослужіння в Троїцькому соборі Луцька з нагоди свята апостолів Петра й Павла 12 липня.

Світлина з сайту pershyj.com

ОФІЦІЙНО

Протоієрея Олександра Климука зараховано до кліру епархії та призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Куликовичі Маневецького дек. (указ № 13 від 23 березня 2022 р.).

Священника Михайла Стрільчука призначено настоятелем парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Михлин Горохівського дек. і звільнено від обов'язків настоятеля парафії Святого Андрія Первозваного в с. Дубова Корчма Горохівського дек. (№ 14, 15 від 25 березня).

Священника Назарія Мельника призначено настоятелем парафії Святого Андрія Первозваного в с. Дубова Корчма Горохівського дек. (№ 16 від 29 березня).

Протоієрею Володимирові Курчину оголошено сувору догану з позбавленням права носіння хреста з прикрасами до Пасхи Христової 2022 р. за порушення церковної дисципліни та втручання у справи парафії Святої Трійці в Берестечку Горохівського дек. (№ 17 від 5 квітня).

Священника Андрія Гайдая зараховано до кліру домового храму Великомучениці Катерини Свято-Василівського жіночого монастиря в Луцьку (№ 19 від 12 квітня).

Протоієрея Валерія Владіку призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої

Богородиці в с. Вокитин Луцького дек. (№ 20 від 19 квітня).

Священника Андрія Синчину призначено настоятелем парафії Воскресіння Христового в селах Звірів, Александрія та Новокотів Луцького дек. (№ 24 від 3 травня 2022 р.).

Протоієрея Валентина Савчука зараховано до кліру епархії та призначено настоятелем парафії Великомучениці Параскеви в с. Ратнів Луцького райдек. (№ 25 від 3 травня).

Священника Олега Куліша призначено настоятелем парафії Апостолів Петра й Павла в с. Вишеньки Рожищенського дек. (№ 27 від 11 травня).

Священника Романа Гулу призначено настоятелем парафії Святої Трійці в с. Велика Осниця Маневецького дек. (№ 29 від 11 травня).

Протоієрея Ігоря Скибу призначено настоятелем парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Баїв Луцького дек. (№ 30 від 12 травня).

Протоієрея Олега Корчинського призначено настоятелем парафії Святої Трійці в с. Городище Луцького дек. (№ 32 від 12 травня).

Священника Андрія Криєнтого призначено настоятелем парафії Преображення

Господнього в с. Вічині Рожищенського дек. (№ 34 від 12 травня).

Протоієрея Олександра Дацюка зараховано до кліру епархії і призначено настоятелем парафії Святої Параскеви-П'ятниці в селах Підгірне, Березолуки, Яблунівка Рожищенського дек. (№ 35 від 16 травня).

Священника Дмитра Панасюка призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Озерце Ківерецького дек. (№ 36 від 16 травня).

Священника Олександра Хвиця призначено настоятелем парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Раймісто Рожищанського дек. (№ 37 від 17 травня).

Священника Федора Устимчука призначено настоятелем парафії Великомученика Дмитрія Солунського в с. Нова Руда Маневецького дек. (№ 38 від 23 травня).

Протоієрея Юрія Хлопецького призначено настоятелем парафії Архістратига Михаїла в с. Білосток Луцького дек. (№ 39 від 27 травня).

Протоієрея Романа Нестера призначено настоятелем парафії Апостолів Петра й Павла в с. Коршовець Луцького дек. (№ 42 від 27 травня).

Священника Богдана Григор'єва призначено настоятелем парафії Покрови Пре-

святої Богородиці в с. Пальче Луцького дек. (№ 43 від 30 травня).

Протоієрея Юрія Устимчука звільнено від обов'язків декана Любешівського дек. (№ 45 від 6 червня).

Протоієрея Івана Ніколюка призначено настоятелем парафії Апостола Йоана Богослова в с. Скулин Ковельського дек. (№ 46 від 7 червня).

Священника Тараса Побера призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Гораймівка Маневецького дек. (№ 47 від 9 червня).

Священника Павла Гусака призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Озеро Ківерецького дек. (№ 48 від 17 червня).

Священника Андрія Миронюка зараховано до кліру епархії і призначено настоятелем парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Кременець Рожищанського дек. (№ 49 від 17 червня).

Протоієрея Михайла Федіша призначено настоятелем парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Ворончин та Архістратига Михаїла в с. Щурин Рожищанського дек. (№ 50 від 21 червня).

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку.

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ УКРАЇНИ
– НА ВОЛИНИ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30 – 19 год.; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ЧИТАЙТЕ

ДИВИТЬСЯ

Передача «Духовна абетка»: середа – 20.00; півтори: середа – 23.00, субота – 20.00, неділя – 17.00, понеділок – 9.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя: – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВИТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslavivolydni.org.ua – історія, устрій епархії, святині, персоналія, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ. Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія). Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ №219 від 03. 08. 2004 р. Виддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligrafitp_lutsk@ukr.net

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ. 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonistoria@ukr.net. Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00. Капеланська служба. Пенітенціарна служба. Паломницький центр «Україна». Відділ у справах дітей та молоді. Уповноважений епархії у справах сім'ї. Відділ з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів. Відділ екології та захисту довкілля.

У ВПБА – ВИПУСК СТУДЕНТІВ

Відбулися відправи й урочистий захід із нагоди вручення дипломів бакалаврів, магістрів богословського факультету та керівників церковного хору – регентського Волинської православної богословської академії.

Як повідомляє сайт вишу vpba.org, 9 червня торжество розпочалося Божественною літур-

гією в кафедральному соборі Святої Трійці, яку очолив митрополит Львівський і Сокальський Дмитрій. Із ним служили митрополит Луцький і Волинський Михаїл, архієпископ Тернопільський і Кременецький Нестор, канцлер нашої єпархії протоієрей Микола Цап, ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакін, інше духовенство.

Урочистий захід проводили в актовому залі духовного вузу. Вітальне слово промовив ректор, у якому подякував усім, що змогли вистояти в ці непрості для нас часи.

Привітання виголосили й гості. Зі словами вдячності звернулися до присутніх випускники бакалаврату, магістратури та регентського відділення.

Владика Михаїл вручив випускникам дипломи та відзнаки. У слові єпархіальний архієрей привітав усіх зі святом та побажав Божого благословення.

Ольга ВЕРЕМЧУК

ХРЕСТ У ЦЕРКОВНОМУ МИСТЕЦТВІ НАШОГО КРАЮ

Закінчення. Початок на с. 6

майстром, є копією початку XX ст. стінопису «Розп'яття» видатного митця Вільгельма Котарбінського (1848–1921). Художник написав оригінальну іконографічну композицію для Володимирського собору Києва у кінці XIX ст.

На виставці представлено й особливу групу культових виробів – старообрядницьку міднолітву пластику кінця XVIII – XIX ст. Їх використовували по-різному: встановлювали в домашніх кивотах, підвішували над воротами, криницями, дверима, закладали під фундаменти будівель. Становлення старообрядницького металевого культового лиття як особливого художнього напрямку відбулося у XVIII ст. З переселенням старообрядців на територію сучасної України (осередками стали Харківщина, Житомирщина, Чернігівщина, Південь України, пізніше – у західних регіонах) тут поширюються старообрядницькі літні хрести та складні (мініатюрні складані іконостаси).

Після скасування у другій половині XIX ст. обмежень на діяльність цієї церкви їх металеві культові вироби розповсюдилися в православному середовищі. Причиною популярності цих виробів була висока художня і технічна якість, а також відповідність релігійним канонам. Адже вони виготовлялися за зразками, які

побували у Східній Європі з часів раннього християнства і до XVII ст. включно.

Унікальним за іконографічною програмою є «повний хрест», або «хрест-ікона». На вер-

тикальних смугах («рушниках») ліворуч та праворуч розп'яття зображено постаті «предстоячих»: Діви Марії з Марією Магдалиною, святих. Іоана Богослова та сотника Лонгина.

Зображення хреста супроводжуються рядками з молитви («Хресту твоему поклоняємся і святоє Воскресення твое славим») та «обронними» написами: абрєвіатурами «ІС ХС», «ІНЦІ», «Цар Слави», «НІКА», «Син Божий», «Господь Саваоф», «Янголи Господні» та ін.

Християнський храм неодмінно завершується хрестом на куполі або на всіх куполах, якщо їх декілька. Ковалі вкладали багато художнього смаку в складні мережива надбанних хрестів, цих справжніх шедеврів старого українського ковальства. Мотивами декору хрестів є прикраси як геометричного, так і рослинного характеру. Орнаментальне оздоблення надбанних хрестів із колекції музею представлено, в основному, прикрасами геометричними – кружальцями, хрестиками різних форм, хвилястими прутиками. Це свідчить про давність експонатів, оскільки рослинний декор переважав в оздобленні надбанних хрестів із XVIII ст. й був останньою фазою їх еволюції.

Усі експоновані речі XVII–XX ст. – неперевершені творіння людських рук, урятовані музейними працівниками Волині.

Людмила КАРПЮК,
старший науковий співробітник
Музею волинської ікони